

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင်အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏

အတွေ့အကြုံများ ၂၀၁၁-၂၀၁၆

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်းချုပ်

“ဘယ်သူမှ မွေးကတည်းက တတ်လာကြတာမဟုတ်ပါဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင်ကပြုစုပျိုးထောင်ရင်း၊ လူတွေနဲ့ စကားပြောရင်းနဲ့ကနေ ဗဟုသုတတွေပြည့်ဝလာတာပါ။ စွမ်းဆောင်ရည်တွေမြင့်မားလာခဲ့ကြတာပါ။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် အထင်မသေးပါနဲ့။ သင့်မိသားစုထဲမှာ သင့်ရဲ့စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်ဟာ အပြင်လောကမှာ သင်စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်နဲ့အတူတူပါပဲ။ ယုံကြည်ချက်မြင့်မြင့်မားမားရှိနေဖို့က အရေးအကြီးဆုံးပါ။ သင့်ရဲ့စိတ်က အခရာပါ။ သင်ရဲ့မိသားစု၊ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ နိုင်ငံအတွက် ပိုကောင်းလာဖို့အတွက် အလုပ်လုပ်မယ်လို့ ရည်ရွယ်ထားတယ်ဆိုရင် သင်အောင်မြင်လာပါလိမ့်မယ်။ သင်တစ်ယောက်တည်းမလုပ်နိုင်ရင် အခြားသူများနဲ့ လက်တွဲအလုပ်လုပ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအရာက သင့်ကို အောင်မြင်မှုရအောင် ဆောင်ကြဉ်း ပေးသွားပါလိမ့်မယ်”

“အလုပ်လုပ်လိုတဲ့ဆန္ဒနဲ့ သံန္နိဋ္ဌာန်ခိုင်မာရမယ်။ သင့်ရဲ့အရည်အချင်းကို မြှင့်တင်မှသာလျှင် သင်အရည်အချင်းတွေ ပြည့်ဝလာလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ယုံကြည်မှုရှိပါ။ ဖိအားတွေအပေါ် ခံနိုင်ရည်ရှိပါ။ နောက်ပြီး လိုအပ်ရင် အနစ်နာခံပါ။ ကိုယ်က ဘာတွေရနိုင်သလဲဆိုတာထက် ဘာတွေပေးနိုင်မလဲဆိုတာ စဉ်းစားပါ။ ဘယ်လိုအောင်မြင်မှုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်မလဲလို့ အမြဲတမ်းစဉ်းစား နေရမှာပါ။ အမြဲတမ်းကိုယ့်ကိုယ်ကို အားပေးပါ။”

“သတင်းအချက်အလက်တွေ ဘယ်လိုရှာဖွေရမလဲဆိုတာ သိဖို့လိုအပ်တယ်။ နောက်ထပ်အရေးကြီးတဲ့ အရာတစ်ခုက စကားပြောစွမ်းရည်နဲ့ တခြားလူတွေနဲ့လက်တွဲအလုပ်လုပ်တတ်တဲ့အကျင့်ဖြစ်တယ်။ တခြားလူတွေနေရာကနေ ဝင်ခံစားကြည့်ဖို့လိုအပ်တယ်။ အဲ့ဒါမှ သူတို့ရဲ့ သဘောထားအမြင်တွေကို နားလည်မှာပါ။ ကိုယ့်ကို ကိုယ်တိုးတက်အောင် အမြဲတမ်းကြိုးစားပါ။ စာအုပ်တွေဖတ်ပါ။ အထူးသဖြင့် ဥပဒေတွေကို လေ့လာပါ။ သတင်းအချက်အလက်သစ်များကို သိရှိအောင် လုပ်ထားပါ။”

ရွှေရွှေစိန်လတ်၊ Kim N. B. Ninh ၊ မိကီကျော်မြင့်၊ Susan Lee
ဧပြီလ ၂၀၁၇ ခုနှစ်

အကြောင်းအရာများအကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အများပြည်သူနှင့်ဆိုင်သော ကဏ္ဍတွင် အမျိုးသမီးများ နေရာယူပါဝင်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းကြာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် ၁၉၃၅ ခုနှစ်ကတည်းက မဲပေးခွင့်ရရှိခဲ့ရာ အာရှတွင် အစောဆုံးတိုင်းပြည်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဘေလင်းကြောညာစာတမ်း ကို ၁၉၉၅ ခုနှစ် တွင် ထောက်ခံခဲ့ပြီး ၁၉၉၇ ခုနှစ် တွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံအားလုံး ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းစာချုပ် လက်မှတ်ထိုးသော အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအလွှာအားလုံး၏ အုပ်ချုပ်စီမံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ တန်းတူညီမျှပါဝင်စေရေး၊ ခေါင်းဆောင်မှုကဏ္ဍမှ ပါဝင်စေရေးကို ၂၀၁၃-၂၀၂၂ အမျိုးသမီးများ တိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာမြောက် အစီအစဉ်တွင် အဓိက ဦးစားပေးအဖြစ် ထည့်သွင်းထားသည်။

လက်တွေ့တွင်မူ မြန်မာနိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်မည့် အမျိုးသမီးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်သည် များစွာအကန့်အသတ် ရှိနေပြီး နှစ် ၆၀ ကျော် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကြောင့် ပို၍အဖြစ်ဆိုးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းအခြေအနေသည် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးမှ အရပ်ဖက် အုပ်ချုပ်ရေးသို့ သမိုင်းဝင်ကူးပြောင်းခဲ့သော ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများနှင့်အတူ စတင်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ဖြစ်သော အမျိုးသားလွှတ်တော်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ၁၄ ခု တို့တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရသည်။

တပ်မတော်သည် လွှတ်တော်နေရာ၏ ၂၅%ကို သီးသန့်ရရှိစေရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းခြင်းမှတစ်ဆင့် အာဏာကို ဆက်လက်ထိန်းချုပ်ထားသော်လည်း ၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်များအတွင်း ပထမဆုံး ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော လွှတ်တော်များသည် နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းမှ အကဲခတ်စောင့်ကြည့်သူများ မျှော်မှန်းထားသည်ထက် ပိုမို တက်ကြွလှုပ်ရှားခဲ့သည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ၄ ဦးနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ၂၄ ဦး ပါဝင်သော ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံအမျိုးသမီးများသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ ၆% မျှသာရှိသည်။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် တပ်မတော်အတွက် သီးသန့်ယူထားသော ၁၆၆ နေရာ (အမျိုးသားလွှတ်တော် တွင် ၅၆ နေရာနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ၁၁၀ နေရာ) တွင်လည်း အမျိုးသမီးအရာရှိ နှစ်ဦးကိုသာ ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ၁၄ ခုစလုံးတွင်လည်း အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် ၂၅ ဦး သို့မဟုတ် ၃.၈ % မျှသာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားမှုများမှာ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ မူဝါဒများနှင့် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ပုံများကြောင့် ဖြစ်ထွန်းခြင်းမရှိသလောက်ဖြစ်နေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးပါတီ ၉၀ ကျော်ရှိသော်လည်း အမျိုးသမီးများ ပါဝင်လှုပ်ရှားမှုကို

မြှင့်တင်ပေးမည့် မူဝါဒများရှိသော သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို နေရာပေးသော ပါတီမှာ လက်တစ်ဆုပ်စာခန့်သာရှိသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီအတော်များများ၏ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင် ကော်မတီဝင် ၉၀% မှာလည်း အမျိုးသားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်နှင့် ခရိုင်အဆင့် ပါတီစည်းရုံးရေး အဖွဲ့များတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သောနေရာကို ရရှိသည့် အမျိုးသမီးများမှာ ၆% မျှသာ ရှိသည်။ အလားတူပင် တရားလွှတ်တော် အပါအဝင် ဝန်ကြီးနှင့် ဒုဝန်ကြီးနေရာများတွင်လည်း အမျိုးသမီးများ၏ ကိုယ်စားပြုမှု လျော့နည်းလျက်ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ ခွဲခြားခံရမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းရင်းများအနက် အတွေ့များသည့် အချက်များထဲတွင် အတွေ့အကြုံနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုမရှိခြင်းနှင့် တက်ကြွသော နိုင်ငံရေးပါဝင်လှုပ်ရှားမှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် အမျိုးသမီးကိုယ်တိုင်နှင့် အသိုင်းအဝိုင်းနှစ်မျိုးစလုံးက ဆုပ်ကိုင်ထားသည့် အရိုးစွဲနေသော ဓလေ့ထုံးစံများ ပါဝင်သည်။

၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများသည် မြန်မာအမျိုးသမီးများအား ကိုယ်စားပြု၍ အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ရန် ဒုတိယမြောက်အခွင့်အလမ်းကြီးကို ပေးအပ်ခဲ့ရာ ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လွှတ်တော်နှစ်မျိုးစလုံးတွင် ရွေးကောက်ခံအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် စုစုပေါင်း ၁၅၁ ဦးအထိ သိသိသာသာ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များသည် အမျိုးသား လွှတ်တော်၌ ၂၃ ဦးနှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌ ၄၄ ဦး ပါဝင်လာခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးအနက် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပါဝင်မှုအချိုးမှာ ယခင် ၆.၀% မှ ၁၃.၇ % သို့ နှစ်ဆတိုးလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များတွင် အမျိုးသမီး ၂ ဦးသာ ပါဝင်သောကြောင့် တပ်မတော်သားအစုအဖွဲ့ပါဝင်သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးပေါင်းနှင့် အချိုးချလိုက်သောအခါ ၁၀.၅ % သို့ လျော့ကျသွားသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်လွှတ်တော်များတွင်မူ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် ၈၄ ဦး ရွေးကောက်တင်မြှောက် ခံရသောကြောင့် ယခင် ၃.၈% မှ ၁၂.၇% သို့ သုံးဆတိုးလာခဲ့သည်။ သို့တိုင်အောင် တပ်မတော်သား အစုအဖွဲ့တွင် အမျိုးသမီး ၂ ဦးမျှသာ (ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတွင် ၁ ဦးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ၁ ဦး) ခန့်အပ်ထားသောကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးပေါင်းနှင့် အချိုးချလိုက်သောအခါ ၉.၇% သို့ လျော့ကျသွားသည်။

လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများ ကိုယ်စားပြုမှုလမ်းကြောင်းကို သိသာစွာတိုးတက်စေခဲ့သည့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီတွင် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းသည် အမျိုးသမီးများကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် ဆောင်ရွက်နေသည့် ဖန်တီးအိမ် အမည်ရှိ မြန်မာအဖွဲ့အစည်းနှင့် လက်တွဲကာ ၂၀၁၀ နှင့် ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများတွင်

	ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ် များ၏ အမျိုးသမီး အချိုးအစား		လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် အားလုံး၏ အမျိုးသမီး အချိုးအစား	
	၂၀၁၁ - ၂၀၁၆	၂၀၁၆- ၂၀၂၁	၂၀၁၁- ၂၀၁၆	၂၀၁၆- ၂၀၂၁
ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် စုစုပေါင်း	၆.၀%	၁၃.၇%	၄.၈%	၁၀.၅%
အမျိုးသား လွှတ်တော်	၂.၅%	၁၃.၇%	၄.၈%	၁၀.၅%
ပြည်သူ့ လွှတ်တော်	၇.၈%	၁၃.၆%	၆.၂%	၁၀.၆%
ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ	၃.၈%	၁၂.၇%	၂.၉%	၉.၇%

ကိုးကား - အမျိုးသားလွှတ်တော်ရုံး၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး၊ ဖန်တီးအိမ်နှင့် The Gender Equality Network 2014 ၊ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်

အနိုင်ရခဲ့သော အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခြင်းများ (မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုတွင် ၎င်းတို့၏ ထူးကဲစွာ ပါဝင်ခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ နောင်မျိုးဆက်များအတွက် ၎င်းတို့၏ အတွေးအမြင်များသည် အရေးပါမှုတို့ကြောင့်)၊ ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ လေ့လာမှုအစီရင်ခံစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ -

- ၂၀၁၁ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော သမိုင်းဝင် အမျိုးသမီး အုပ်စု၏ အတွေ့အကြုံများကို မှတ်တမ်းပြုစုရန်
- ၎င်းအမျိုးသမီးအုပ်စု၏ တူညီသောကိစ္စရပ်များ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အတွေ့အကြုံများကို ဖော်ထုတ်ရန်
- မြန်မာအမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အောင်မြင်မှုများ၊ ဆက်လက်လိုအပ်နေမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ နားလည်သိမြင်မှုကို မြှင့်တင်ရန်
- ရရှိသော သင်ခန်းစာများကို အခြေခံ၍ နောက်မျိုးဆက် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနှင့်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် အကြံပြုချက်များနှင့် အထောက်အကူပြု မှု ဘောင်များကို ရေးဆွဲရန်။

ယခုလေ့လာမှုတွင် အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် ဖန်တီးအိမ်တို့ ပူးပေါင်း

ရေးဆွဲထားသော မေးခွန်းပုံစံများ၊ နောက်ဆက်တွဲ အင်တာဗျူးများ ပါဝင်သော အရည်အသွေး၊ အရေအတွက် နှစ်မျိုးစလုံးပြည့်စုံသည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုထားသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း ၅၅ ဦးအနက်မှ ၄၅ ဦးက မေးခွန်းပုံစံများကို ဖြည့်စွက်ပေးခဲ့ကြပြီး ၁၉ ဦးက တစ်ဦးချင်း အင်တာဗျူးများကို ဖြေဆိုပေးခဲ့ကြသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် သက်ဆိုင်သော စာတမ်းများကို သုံးသပ်မှုပြုလုပ်ခဲ့သည့်အပြင် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ အပြီး ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်ဆိုင်သော အချက်အလက်များကိုပါ ရရှိနိုင်သမျှ ထည့်သွင်းပြုစုခဲ့သည်။

ပထမဆုံးလွှတ်တော်တွင် သက်ဆိုင်ရာရပ်ရွာကို ကိုယ်စားပြု ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသော အမျိုးသမီးများ၏ တစ်ဦးချင်း အတွေ့အကြုံများက ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး အနေဖြင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပုံများသည် မြန်မာပြည်သူများ၏ ဘဝကို မည်သို့ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်ဟူသော အတွေးအမြင်အပြင် ထို အတွေ့အကြုံများက အစိုးရ၊ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက်နှင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်အပေါ် မျှော်လင့်ထားမှုများကိုပါ မည်သို့ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်ဟူသော အတွေးအမြင်ကိုပါ ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။ သုတေသနလေ့လာမှု၏ အဓိကတွေ့ရှိချက်များကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ နောက်ခံအကြောင်း

- အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှာ အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များကဲ့သို့ ကောင်းစွာပညာမတတ်ဟု များသော အားဖြင့် ယူဆကြသည်။ သို့သော် ၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၆ အကြား ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် အမျိုးသား ကိုယ်စားလှယ်များကဲ့သို့ ပညာရေးအဆင့် ပြီးမြောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပိုမိုသာလွန်ခြင်းကို ဤသုတေသနလေ့လာမှုတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရှိ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၈၆% သည် ဘွဲ့ဒီဂရီရရှိသူ များဖြစ်ကြပြီး (အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၇၆% နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်) ၊ ၁၇% သည် ဘွဲ့လွန်ဒီဂရီရရှိသူများ ဖြစ်ကြသည် (အမျိုးသား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၇.၆% နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်)။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အမျိုးသမီးအများစုသည် ပညာရေး၊ ဥပဒေနှင့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်မှ ဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ကျောင်းဆရာ ၈၀ % မှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ အမျိုးသမီး အများစု မှာ ပညာရေးနယ်ပယ်မှ ဖြစ်နေခြင်းသည် အံ့အားသင့်စရာ မရှိပါ။

- ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်သို့ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထက် ယေဘုယျအားဖြင့် ပညာရေးအဆင့် မြင့်မားကြပြီး ၎င်းတို့၏ ၉၃.၃% မှာ အနည်းဆုံးဘွဲ့ဒီဂရီများ ရရှိထားကာ (အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၇၇.၇% နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်)၊ ၂၂.၇% မှာ ဘွဲ့လွန်ဒီဂရီများ ရရှိထားကြသည် (အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၈.၅% နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်)။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်တွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၉၂.၈% သည် အနည်းဆုံး ဘွဲ့ဒီဂရီရရှိထားကြပြီး (အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၆၆.၉% နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်)၊ ၁၀.၇%သည် ဘွဲ့လွန်ဒီဂရီ ရရှိထားသူများဖြစ်သည် (အမျိုးသား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ၃.၂% နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်)။ ဒုတိယမျိုးဆက် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များတွင် စီးပွားရေးနယ်ပယ်၊ ရပ်ရွာအကျိုးပြုဝန်ဆောင်မှုနယ်ပယ်နှင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တို့မှ ထွက်ပေါ်လာသူများ ယခင်ကထက် ပိုများလာသည်။

လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် မဲဆန္ဒနယ်စည်းရုံးခြင်း

၂၀၁၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများသည် လွတ်လပ်မှုနှင့် မျှတမှု မရှိခဲ့ပေ။ အဓိကအတိုက်အခံပီတီ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) ကလည်း အကြောင်းပြချက်များစွာကို ထောက်ပြကာ သပိတ်မှောက်ခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ တပ်မတော်အစိုးရအလွန် ပထမဆုံးပြည်ထောင်စုအဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လွှတ်တော်များတွင် တပ်မတော်က ကျောထောက်နောက်ခံပြုထားသော ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီဝင်များကသာ အဓိကလွှမ်းမိုးထားခဲ့ပြီး ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် NLD ကိုယ်စားလှယ် ၄၃ ဦး ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အခါမှသာလျှင် အနည်းငယ်မျှ အားပျော့သွားခဲ့သည်။

လွှတ်တော်အသစ်များအတွက် မျှော်လင့်ချက်များ သိသိသာသာ တိုးတိတ်သွားသော်လည်း စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ဖြေလျှော့မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံရေး ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှုတွင် အရေးကြီးသောအဆင့်အဖြစ် အကဲခတ်လေ့လာသူများစွာက ရှုမြင်ကြသည်။ စတင်ပေါ်ထွက်လာသော ဦးသိန်းစိန်အစိုးရသည် အဆုံးပိုင်းနှစ်များတွင် လူ့အခွင့်အရေး ကိစ္စများ၌ ချို့ယွင်းမှုကြောင့် ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံရေးအရ ဟောပြောရေးသားမှုများ လုပ်သာကိုင်သာရှိလာအောင် ချဲ့ထွင်ပေးခဲ့သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အင်နှင့်အားနှင့် ပေါ်ထွက်လာသည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်သည် နိုင်ငံ၏လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှုတွင် သိသာထင်ရှားသော အောင်မြင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။

- အဆိုပါ ပထမမျိုးဆက် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်

များအတွက် စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တက်ကြွလာအောင် အကောင်းဆုံးပံ့ပိုးကူညီမှုဟု ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်သတ်မှတ်သော အချက်မှာ မိဘများ၊ မိသားစုများ၊ အသိုင်းအဝိုင်းများ၊ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ပါတီဝင်များထံမှ အားပေးမှုရရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များက ပထမဦးစွာ အောင်မြင်သော မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်၊ နောက်ပိုင်းတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တာဝန်များကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် ယင်းကဲ့သို့ အသိုင်းအဝိုင်း၏ထောက်ခံ အားပေးမှုမျိုးသည် အရေးကြီးကြောင်း တစ်သမတ်တည်းပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ခြွင်းချက်အနည်းငယ် ရှိသည်မှအပ လက်ထပ်ထားသူ၊ မိဘများနှင့် အတူနေထိုင်ကြသောသူများသည် မိဘများနှင့် အိမ်ထောင်ဖက်များထံမှ အားကောင်းသောပံ့ပိုးမှုကို ရရှိကြပြီး မိဘများက အလွန်အားပေးသည်ဟု ဖြေဆိုသူ ၃၇.၈ % နှင့် အိမ်ထောင်ဖက်များက အလွန်အားပေးသည်ဟု ဖြေဆိုသူ ၃၅.၆ရာခိုင်နှုန်း ရှိသည်။ အတူလုပ်ကိုင်ကြသူများ၊ မိတ်ဆွေများမှာမူ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များနှင့် ထောက်ခံအားပေးမှုမှာ ရောထွေးနေသည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ပြောကြားသည်။

- ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပသောကာလသည် မရေမရာ ရှိသည့်အပြင် နိုင်ငံရေးတင်းကြပ်ထားသော အခြေအနေကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို ထောက်ပံ့ရန် အဓိကရင်းမြစ်များရှိသော နိုင်ငံရေးပါတီအနည်းငယ်သာ ရှိသည်ဖြစ်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုအခြေခံသောသင်တန်းများကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို အံ့အားသင့်စရာမရှိပေ။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအဖို့လည်း ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ကိုကူညီပံ့ပိုးမှုပေးရန် တင်းကျပ်သည့်တားဆီးမှုများကြောင့် အခွင့်မသာခွဲကြရာ အကျိုးဆက်အနေနှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအနေဖြင့် ရင်းမြစ်များကို လွန်စွာ လိုအပ်နေချိန်၌ ရရှိသည့်ရင်းမြစ်များမှာ လုံလောက်မှုမရှိခဲ့ပါ။
- ယေဘုယျအားဖြင့် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲဝင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများက ၎င်းတို့အတွက် ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လွှတ်တော်များ၏ လုပ်ငန်းနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်အနည်းငယ်မျှသာရရှိသည်ဟု ပြောကြားကြသည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းတစ်ဦးက သူသည် အစပိုင်းက ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေများကို နားမလည်ခဲ့ကြောင်းနှင့် သူ၏ပါတီကလည်း ယင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၏ မိတ္တူကိုပင် ပေးစရာမရှိကြောင်း ပြန်လည်ပြောပြခဲ့သည်။
- နိုင်ငံရေးပါတီများက ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလတွင် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအား ပံ့ပိုးကူညီမှုများ

အများဆုံးပေးခဲ့သည်ဟု ဆိုကြသော်လည်း ပံ့ပိုးကူညီမှုသည် တစ်သမတ်တည်းမဟုတ်ပဲ အကန့်အသတ်ရှိသည့်အပြင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၆၉% ကသာ မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုနှင့် မဲဆန္ဒရှင်များနှင့်တွေ့ဆုံမှုများတွင် ကူညီပံ့ပိုးမှု ရရှိသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်လာလျှင် တာဝန်ယူရမည့်ကဏ္ဍနှင့် ဝတ္တရားများနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ ကို ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မှီရရှိသည်ဟုပြောကြားသူ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၂၇% သာရှိသည်။

- အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်း အများစုအတွက် ရန်ပုံငွေရရှိရေးသည် အဓိကစိန်ခေါ်မှုဖြစ်ပြီး ၄၀% ကသာ ပါတီထံမှ မဲဆွယ်ရန်ပုံငွေလက်ခံရရှိသည်ဟု ပြောကြားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလတွင်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို သီးသန့်ရည်ရွယ်ထားသောအစီအစဉ်များဖြင့် အကြံပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းများပေးခြင်းကို လက်ခံရရှိသည်ဟု ပြောကြားသူ တစ်ဦးမှမရှိပေ။ ဤကိစ္စသည် အံ့ဩစရာမရှိသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီကူးပြောင်းစကားလတွင် အမျိုးသမီးများရင်ဆိုင်ရသော အဓိကစိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေသည်ဆိုသည်မှာ အထူးသဖြင့်အရေးကြီးသည်။
- အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအနေဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် မဲပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း တစွန်းတစသာ သိရှိသော၊ မဲဆန္ဒရှင်ပညာပေးခြင်းနှင့် မဲဆန္ဒရှင်များနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း လုပ်ငန်းများကို အနည်းငယ်သာ တွေ့ကြုံဖူးသော မဲဆန္ဒရှင်များကို မကြာခဏကြိုရလေ့ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးနှင့် ပတ်သက်၍ အချက်အလက်နှင့် အထွေထွေ သိရှိမှုနည်းပါးခြင်းသည် တိုင်းရင်းသား ရပ်ရွာလူထုနှင့် တွေ့ဆုံသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အထူးကြိုတွေ့ရသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမှုအပေါ် လူထုမယုံကြည်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ထိတွေ့ရန် မလိုလားခြင်းတို့သည် ရှုပ်ထွေးခြင်း၊ ကောလဟာလနှင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်း အခြေအနေကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။
- အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းအများစုသည် မဲဆွယ်သည့်ကာလအတွင်း ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်ရသော အဓိကအခက်အခဲမှာ အခြားပါတီများထံမှ စွပ်စွဲမှုများနှင့် ပြစ်တင်ဝေဖန်မှုများ ဖြစ်သည်ဟု ပြောကြားကြသည်။ လက်တွေ့အခက်အခဲတစ်ခုမှာ မဲဆွယ်ကာလအတွင်း အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ခရီးသွားရာတွင် များစွာစိန်ခေါ်မှုရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ သာဓကအနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို ဒေသခံရပ်ရွာလူထုက ယုံကြည်မှုမရှိကြသောကြောင့်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအတွက် လုံခြုံသော တည်းခိုနေခန်းရာ ရရှိရေး အခက်တွေ့ခဲ့ကြသည့်အပြင် ဒေသအာဏာပိုင်များက လက်တုံ့ပြန်မည်

ကိုလည်း စိုးရိမ်ခဲ့ကြရသည်။

- ၎င်းစိန်ခေါ်မှုများအပေါ်တွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအား ကျားမခွဲခြားမှုက ထပ်ပေါင်းထည့်ခံရသလိုဖြစ်ခဲ့ရပြီး အမျိုးသမီးများ၏ ပြုမူနေထိုင်ပုံနှင့်ပတ်သက်သော ရှေးရိုးစွဲအမြင်များက အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ မဲဆွယ်မှုအတွေ့အကြုံအပေါ် သိသာထင်ရှားစွာ သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ လွတ်လပ်စွာခရီးသွားလာခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သော ပြုမူကျင့်ကြံခြင်းများအပေါ် မဲဆန္ဒရှင်များ၊ အထူးသဖြင့် အခြားအမျိုးသမီးများက မကြာခဏ မေးခွန်းထုတ်လေ့ ရှိကြသည်။ အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များထံမှ ပံ့ပိုးမှုမရရှိခြင်းသည် အမျိုးသမီးများအား နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်သို့ အောင်မြင်စွာ ဝင်ရောက်မှုကို အဓိကတားဆီးနေသောအချက်အဖြစ်အများစုက သတ်မှတ်ထားကြသည့်အလျောက်၎င်း အတွေ့အကြုံများသည်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည့် အချိန်တွင် ဖျောက်ဖျက်မရသည့် ယူဆချက်ကို ဖြစ်စေသည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ်နေထိုင်ရသောဘဝနှင့် အလုပ်

- စာတမ်းပြုစုရာတွင်မေးမြန်းခဲ့သည့် အမျိုးသမီးအများစုသည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည့် အခန်းကဏ္ဍများ၊ ဝတ္တရားများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ခြင်းမရှိပဲ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အများစုအတွက် ရွေးကောက်ပွဲအလွန်တွင် ဘဝပုံစံပြောင်းလဲမှုသည် အလွန်ကြီးမားကြောင်း အင်တာဗျူးများတွင် ထင်ရှားစွာတွေ့ရသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ် စားလှယ်များက ၎င်းတို့၏ မဲဆန္ဒနယ်များအပေါ် ထားရှိရမည့် ဝတ္တရားများပေါ်အမြင်များနှင့် လူထုလိုအပ်ချက်များအပေါ် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးရမည့် စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင် သိသိသာသာ ပြောင်းလဲသွားသည်ဟု ထုတ်ဖော် ပြောဆိုကြသည်။
- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် သက်ဆိုင်ရာမဲဆန္ဒနယ်မှ အသိအမှတ်ပြုမှု ကြီးမားလာခြင်း အပါအဝင် မိသားစုအသိုင်းဝိုင်းများ၊ လူမှုကွန်ယက်များထံမှ ယုံကြည်မှုနှင့် လေးစားမှုများ မြင့်တက်လာသည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ပြောကြားသည်။ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် လူမှုကွန်ရက်များတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များတွေ့ကြုံရသော ပြောင်းလဲမှုများသည် အားအင်ပြည့်ဝစေခြင်းဟု ယေဘုယျသတ်မှတ်နိုင်သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက "ဘယ်လောက်ပဲ ရာထူးကြီးတဲ့သူ ဖြစ်ပါစေ၊ ကိစ္စမရှိဘူး။ ကိုယ်က မှန်ကန်တဲ့အရာကို လုပ်နေတဲ့အတွက် လွှတ်တော်မှာ တင်ပြဖို့ သတ္တိရှိတယ်။ ကိုယ့်ကိုကိုယ်

ပိုပြီး ယုံကြည်မှုရှိလာတယ်¹ ဟု ပြောကြားသည်။

- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လုပ်ငန်းတာဝန်များ၏ မိသားစုဘဝနှင့် အိမ်ထောင်စုဝတ္တရားများအပေါ် သက်ရောက်မှုသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ပိုမိုသိသာထင်ရှားသည်။ သို့သော်လည်း တစ်နိုင်ငံလုံးရှိလွှတ်တော်များမှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက အလုပ်နှင့်ဆက်နွယ်သော ကိစ္စရပ်များကြောင့် မိသားစုအပေါ် ပျက်ကွက်မှုများကြောင့် အပြစ်မကင်းခြင်း၊ ပူပန်ခြင်းများ ခံစားရကြောင်းထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။

စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်မှု အကူအညီ

- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ဝတ္တရားတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် စွမ်းရည်တည်ဆောက်မှုသင်တန်းပေးခြင်းကို လက်ခံရရှိသည်ဟု ဖြေဆိုသူ အရေအတွက်မှာ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ၈၄% နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ၇၅% ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဖြေဆိုသူ ထက်ဝက်ခန့်ကသာ စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကြီးကြပ်ခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်မှု သင်တန်းကို လက်ခံရရှိသည်ဟု ပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ပြည်သူ့ရေးရာမူဝါဒအပေါ် လွှမ်းမိုးနိုင်ရန်အတွက် ဘတ်ဂျက်ကို နားလည်သဘောပေါက်မှုသည် အဓိကကျသောကြောင့် ၎င်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို အဆင့်မြင့်မြင့် ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်းသည် ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အရေးကြီးအကြောင်းအရာတစ်ခုအနေဖြင့် ပါဝင်သည်။
- အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များက လက်တွေ့ပိုင်းကျွမ်းကျင်မှုရှိရန်အတွက် ဖြည့်ဆည်းရမည့် ပညာရပ်များစွာလိုသော်လည်း ပံ့ပိုးကူညီမှု အားနည်းသည်ဟု ယူဆရသည့် ကိစ္စရပ်များရှိသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ မဲဆန္ဒနယ်နှင့်ဆက်ဆံခြင်း၊ လူထုကို ဦးဆောင်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကြီးကြပ်ခြင်းကိစ္စရပ်များ ဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်ယုံကြည်စိတ်ချမှု၊ ပညာရေးအဆင့်နှင့် အတွေ့အကြုံ စသည့်အရာများ မရှိခြင်းသည် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်သို့ ဝင်ရောက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဝင်ရောက်ပြီးလျှင်လည်း ရုန်းကန်ရမည့် အဓိကအတားအဆီးများ ဖြစ်သည့်အလျောက် သုတေသနလေ့လာမှုလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် အကြိမ်ကြိမ်တင်ပြခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။
- လူစုလူဝေးကို ဟောပြောခြင်းနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ သင်တန်းပေးမှုကို ပြည်ထောင်စုအဆင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ငါးပုံတစ်ပုံခန့်ကသာ လက်ခံရရှိပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ကိုယ်စားလှယ် ထက်ဝက်ကျော်ခန့် တက်ရောက်ခွင့်ရကြသည်။ လူစုလူဝေး

အား ဟောပြောမှုဆိုင်ရာသင်တန်းတက်လိုသည့် ဆန္ဒကို ဖြေဆိုသူ အများအပြားက ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်လှုပ်ရှားမှု

- ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအားလုံးသည် အနည်းဆုံး ကော်မတီတစ်ခုစီတွင် ပါဝင်ခွင့်ရခဲ့ကြပြီး ယင်းကော်မတီများတွင် ခေါင်းဆောင် နေရာရရှိသူမှာမူ အနည်းငယ်မျှသာရှိသည်။ ၎င်းတို့အား ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌနေရာရရှိရေး ကြိုးပမ်းမှု၊ ဖြစ်လိုသည့် ဆန္ဒများကို ဟန့်တားနေသော အဓိကအတားအဆီးများမှာ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုမရှိခြင်းနှင့် နည်းစနစ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု မရှိခြင်းတို့ဖြစ်သည်ဟု ဖြေဆိုသူအချို့က ဖော်ထုတ်ပြောဆိုသည်။
- တစ်ဦးချင်းအနေနှင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လွှတ်တော်၌ ကြယ်ပွင့်ပြမေးခွန်းများ (အများပြည်သူရှေ့တွင် ဖြေဆိုရန်) နှင့် ကြယ်ပွင့်မပြမေးခွန်းများ (စာရေး၍ ဖြေဆိုရန်) ကို တင်သွင်းရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ တင်သွင်းသော မေးခွန်းအရေအတွက်သည် အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ တင်သွင်းသော အရေအတွက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် များစွာနည်းပါးနေသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် အားလုံးတင်သွင်းသော စုစုပေါင်း ကြယ်ပွင့်ပြမေးခွန်း ၆၂၇ ခုအနက် အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်များက ၄၀၉ ခု (၆.၆%) တင်သွင်းခဲ့ကြပြီး၊ ကြယ်ပွင့်မပြမေးခွန်း ၉၄၅၄ ခုအနက် ၅၉၀ ခု (၆.၂%) တင်သွင်းခဲ့ကြသည်။ စာတမ်းမေးမြန်းခဲ့ရာတွင် ဖြေဆိုသူအချို့က လွှတ်တော်တွင် မေးခွန်းများတင်သွင်းရန် အမျိုးသမီးများအတွက် အခွင့်အရေးနည်းသည်ဟု မတူညီသည့် အကြောင်းပြချက်များ ကိုင်ဆွဲလျက် ပြောပြခဲ့ကြသော်လည်း အစည်းအဝေးများ တလျှောက် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ တင်သွင်းသော မေးခွန်းများ တစ်ဖြည်းဖြည်းများပြားလာခဲ့သည်။
- ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း၏ ၂၇% သို့မဟုတ် ၁၂၂ ဦးက ၎င်းတို့၏ကိုယ်စားလှယ်သက်တမ်းအတွင်း ဥပဒေပြုခြင်းကို ကမကထပြုခြင်း သို့မဟုတ် စတင်မိတ်ဆက်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။
- စစ်တမ်းတွင်ဖြေဆိုသူ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များက အမျိုးသမီးနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများ (၅၇% အလွန်တက်ကြွ)၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကိစ္စများ (၅၇% အလွန်တက်ကြွ) တွင် အတက်ကြွဆုံးဟု ပြောကြားကြသည်။ ၎င်းကဏ္ဍများ၏ နောက်တွင် ပညာရေး (၅၀% အလွန်တက်ကြွ)၊ လူမှုရေးနှင့် ရပ်ရွာအရေးကိစ္စများ (၄၈% အလွန်တက်ကြွ)၊ ကျားမ

¹ စစ်တမ်းမေးခွန်း ၁၄ အပေါ် ကိုယ်စားလှယ် ၂၈ ဦးမြောက်၏ ဖြေကြားမှု

တန်းတူညီမျှရေး (၄၅% အလွန်တက်ကြွ)၊ အခြေခံဥပဒေ ကိစ္စများ (၄၁% အလွန်တက်ကြွ)၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု (၃၉% အလွန်တက်ကြွ) စသော ကဏ္ဍများ အသီးသီး ရပ်တည်နေသည်။ သုတေသနနှင့် နည်းပညာ (၅% အလွန် တက်ကြွ) နှင့် နိုင်ငံခြားရေး ရာကိစ္စများ (၅% အလွန်တက်ကြွ) တွင် ကိုယ်တိုင်တင်ပြဆောင်ရွက်မှု သိသိသာသာ နည်းပါး လျက်ရှိသည်။

- လွှတ်တော်တွင်းရှိ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် များသောအားဖြင့် ပါတီများ အတွင်း၌သာ ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည်။ ဥပဒေပြုမှု တိုးတက်ရေးနှင့် အသိအမြင်တိုးပွားရေးအတွက် ပါတီအရ ခြားနားနေမှုကို ကျော်လွန်၍ အခြားအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်မှု အနည်းငယ်မျှသာရှိသည်။

မဲဆန္ဒရှင်များနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးနှင့် သတင်းအချက် အလက် ရရှိမှု

- သုတေသနစစ်တမ်း ဖြေဆိုသူများအား ၎င်းတို့မဲဆန္ဒရှင်များ၏ ထိပ်တန်းအရေးကြီးကိစ္စသုံးမျိုးကို မေးမြန်းသောအခါ ဖြေဆို သူထက်ဝက်ကျော် (၅၁.၅%) က ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေး (၃၇.၈%) ၊ တရားမဝင်မှုယစ်ဆေး ပါးသုံးစွဲမှုနှင့် ရောင်းဝယ်မှု (၃၅.၆%) နှင့် ပညာရေး (၃၅.၆%) ကိစ္စတို့ကို ထုတ်နှုတ်ပြခဲ့ကြသည်။
- မဲဆန္ဒရှင်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့်ပတ်သက်သော သတင်း အချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒရှင်များမှ တိုက် ရိုက်ရရှိသည်ဟု အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက တစ်ညီတစ်ညွတ် တည်းပြောကြားသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ဒေသကြီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကမူ မဲဆန္ဒရှင်များ ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် များကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များထက် ဒေသခံမြို့နယ်၊ ကျေးရွာအာဏာပိုင်များထံမှသာ များသော အားဖြင့် ရရှိသည်ဟုပြောဆိုကြသည်။ ရပ်ရွာအဆင့်ပြဿနာ များကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးစားရာတွင် ဒေသခံအာဏာ ပိုင်များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု ပုံစံအမျိုးမျိုး ရှိခဲ့သည်ဟု လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များက ပြောကြားသည်။ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ဒေသအာဏာပိုင်များနှင့် ထိရောက်သော အလုပ်သဘောဆက်ဆံရေးသည် အရေးကြီးသည်ဟု အချို့က ယူဆကြပြီး အချို့ကလည်း ၎င်းတာဝန်ရှိသူများကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည့်သူများအစား အတားအဆီးသဖွယ် ဖြစ်နေသည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။
- အချို့ကိုယ်စားလှယ်များ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်နှင့် နိုင်ငံ တကာအဖွဲ့အစည်းများထံမှ သတင်းအချက်အလက် ရရှိသူ များကလည်း များပြားလှသော အစီရင်ခံစာများ၊ အချက်

အလက်များ၊ ကိုးကားစရာများ၊ အထောက်အထားများထဲမှ အသုံးဝင်ဆုံးအချက်အလက်ကို ရွေးချယ်ရာတွင် ခက်ခဲမှုကို အဓိကတွေ့ကြုံရသည်ဟုခံစားယူဆကြသည်။ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် သတင်းအချက်အလက် မရရှိ ခြင်းသည် သတင်းအချက်အလက်များကို စုစည်းတည် ဆောက်ရန် ထိရောက်သော နည်းစနစ်နှင့် မဟာဗျူဟာများ ရှာဖွေခြင်းကဲ့သို့ ပြဿနာမရှိကြောင်းကို တွေ့ရှိချက်များက ပြသနေသည်။ သုတေသနကိစ္စများတွင် ကျွမ်းကျင်သော ဝန်ထမ်းနှင့် ကူညီမည့်သူမရှိခြင်းသည်လည်း အဓိကကျသော အခက်အခဲဖြစ်သည်ဟု စစ်တမ်းဖြေဆိုသူများက ရှင်းပြ သည်။ သုတေသနပြုရာတွင် မဲဆန္ဒနယ်များသို့ ခရီးထွက် ရာတွင် လိုက်ပါကူညီနိုင်သော ကွန်ပျူတာကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်း ခန့်ထားရေး ကိုယ်စားလှယ်များက အကြိမ်ကြိမ် ထောက်ပြ ခဲ့ကြသည်။

အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ

- အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့သည် မဲဆန္ဒနယ်၏ အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ်စားပြုရန် အဦးဆုံးနှင့် ပထမဆုံး တာဝန်ရှိသည်ဟု ခံစားမိသော်လည်း မိခင်ပါတီ၏ မူဝါဒများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များက ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ထား ကြောင်းနှင့်၊ ၎င်းတို့၏ တစ်ဦးချင်းအမြင်များသည် ပါတီ ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များနှင့် ချိန်ထိုးလျင် မျက်နှာသာမရခြင်း၊ ဘောင်မဝင်ခြင်းများလည်း ရှိနေသည်။
- ပါတီ၏ သဘောထားမှ ကင်းလွတ်လျက်ပြဿနာများကို လွတ်လပ်စွာ ဖြေရှင်း ခွင့်ရှိသည်ဟုသော အချက်ကို ဖြေဆိုသူ ကိုယ်စားလှယ် ၇၁% က အခိုင်အမာထောက်ခံခဲ့ကြပြီး ၁၁% ကလည်း ထောက်ခံခဲ့သည်။ ကိုယ်စားလှယ်များသည် အမျိုး သမီးအရေးကိစ္စများတွင် ပါတီက အထူးမူဝါဒချမှတ်ထားမှသာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည် ဟုသောအချက်ကို ဖြေဆိုသူကိုယ်စား လှယ် ထက်ဝက်ခန့် (၄၉%) က အခိုင်အမာထောက်ခံခဲ့ကြ သည်။

ကျားမအခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု

- ကိုယ်စားလှယ်များ၏ နိုင်ငံရေးသက်တမ်းအတွင်း ကျားမကို အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှု အတွေ့အကြုံများနှင့်ပတ် သက်၍ တိုက်ရိုက်မေးမြန်းသောအခါ ဖြေဆိုသူ သုံးပုံတစ်ပုံက ယင်းကဲ့သို့ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရကြောင်း ပြော ကြားသည်။ ဤအတိုင်းအတာသည် သိသိသာသာ နည်းပါး သည်ဟုဆိုနိုင်သော်လည်း အခြေအနေများကိုထည့်သွင်းစဉ်း စားရန်လိုအပ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းက မျက်နှာသာမပေးမှု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အမြစ်တွယ်နေခြင်း ဆက်လက်အားကောင်းရန်ရှိပြီး အထူး သဖြင့်ခေါင်းဆောင်မှုနေရာများရှိ အမျိုးသမီးများအပေါ်တွင်

ခွဲခြားမှုပြင်းထန်သည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအား ထိထိဝင်ဝင် မေးမြန်းကြည့်သော အခါ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သော အခက်အခဲများစွာကို ရင်ဆိုင်နေကြောင်း ထင်ရှားလာသည်။

- စာရွက်ဖြင့်ဖြေဆိုရသော စစ်တမ်းတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တွေ့ကြုံရကြောင်း ဖော်ပြခြင်းမရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်များစွာ သည် ၎င်းတို့ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းသည့်အခါတွင်မူ အမျိုးသား များထက် ပိုမိုနိမ့်ချ ဆက်ဆံခြင်းခံရကြောင်းပြောကြားခဲ့ကြ သည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့၏ အမျိုးသား လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ကြုံတွေ့ရခြင်းမရှိဟု ယူဆရသော မချေမငံ၊ မလေးမစားဆက်ဆံခံရမှု ဖြစ်ရပ်များကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့ကြပြီး အထူးသဖြင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများထံမှ ဖြစ် သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ထို့အပြင် ပါတီအစည်းအဝေးများ တွင်ဖြစ်စေ၊ စားသောက်ဆိုင်များ၊ စားပိုင်းသောက်ပိုင်း များ၌ အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များ အလွတ်သဘော စုဝေးကြ လျှင်ဖြစ်စေ၊ မူဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသားများ ကြီးစိုးသော ဆွေးနွေးမှုများတွင် ဘေးဖယ်ထားခြင်း ခံရသည်ဟုလည်း ပြောကြားကြသည်။

အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု တိုးလာခြင်း

- ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ပါတီ အပြည့်အဝအောင်ပွဲရမှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အစိုးရရုံး များတွင် အမျိုးသမီးများအားမျက်နှာသာမပေးဟူသော စွပ်စွဲ ချက်များမှာ ချဲ့ ကားမှုဖြစ်ကြောင်း အချို့ကမှတ်ချက်ပေးဖွယ် ရှိသော်လည်း ခေါင်းဆောင်နေရာများရှိ အမျိုးသမီးများ အပေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေး၌ အမျိုး သမီးများပါဝင်မှုအပေါ်တွင် လူထုက မျက်နှာသာမပေးမှု မရှိ ကြောင်းကို လူထုသဘောထားစစ်တမ်းများနှင့် သုတေသန လေ့လာမှုများက ထင်ရှားစွာပြသနေသည်။ အမျိုးသမီးနိုင်ငံ ရေးသမားများရင်ဆိုင်ရသော အကြီးဆုံး အတားအဆီးများမှာ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်စိတ်ချမှုမရှိခြင်း၊ ပညာရေးအားနည်းခြင်း၊ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှု မရှိခြင်းတို့ဖြစ်သည်ဟု အမျိုးသမီးကိုယ် စားလှယ်များက သတ်မှတ်ကြသည်။ ကျားမတန်းတူညီမျှ ရေးအတွက် အမျိုးသားများပူးပေါင်းပါဝင် ထောက်ခံအားပေး ခြင်းသည် နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု မြှင့်တင်လာ စေမည့် အထိရောက်ဆုံးနည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟု အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ်များက မှတ် ချက်ပေးခဲ့ကြပြီး ဖြေဆိုသူ ၇၁% က လွန်စွာထိရောက်မည်ဟုလည်းကောင်း၊ နောက်ထပ် ၁၆% က ထိရောက်မှုရှိမည်ဟုလည်းကောင်း ပြောကြားခဲ့ သည်။
- ပိုမိုအံ့အားသင့်စရာကောင်းသော တွေ့ရှိချက်တစ်ခုမှာ အမျိုး သမီးကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့အား အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်

များက အမျိုးသားမဲဆန္ဒရှင်များလောက် ထောက်ခံအား ပေးခြင်း မရှိဟုထင်မြင်ယူဆမှုဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုသူကိုယ် စားလှယ် ၈၂% က အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များထံမှ ထောက် ခံပံ့ပိုးမှု မရခြင်းသည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်သို့ အမျိုးသမီး များဝင်ရောက်မှုကို တားဆီးနေသည်ဟူသော ယူဆချက်ကို များစွာ သဘောတူသတ်မှတ်ခဲ့ကြပြီး ဖြေဆိုသူ ၅၁% ကမူ အမျိုးသားမဲဆန္ဒရှင်များထံမှ ထောက်ခံမှုမရခြင်းသည်လည်း ညီတူမျှတူအရေးကြီးသော အတားအဆီးဖြစ်သည်ဟု သတ် မှတ်ယူဆကြသည်။

- ကိုယ်စားလှယ်များက နက်နက်နဲနဲမဟုတ်သည့်တိုင် မဲပေး မည့် ပြည်သူများကြား အသိအမြင်များမြှင့်တင်ရန် လိုအပ် သည်ဟု ခိုင်ခိုင်မာမာ ယူဆထားကြဆဲဖြစ်ပြီး (များစွာ ထိရောက်သည်ဟုယူဆသူ ၅၈%၊ ထိရောက်သည်ဟုယူဆသူ ၂၄%)၊ နိုင်ငံရေး ရာထူးများတွင် အမျိုးသမီးအရေအတွက် မြှင့်တက်လာစေရန် ဝေစုသတ်မှတ်ခြင်းကို အသုံးပြုရေးကို လည်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည် (များစွာထိရောက်သည်ဟု ယူဆသူ ၅၁%၊ ထိရောက်သည်ဟု ယူဆသူ ၂၄%) ။

စစ်တမ်းမှ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များနှင့် ၂၀၁၁-၂၀၁၆ လွှတ်တော် များမှ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အတွေ့အမြင် များ

ဤအစီရင်ခံစာသည် ၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်များအတွင်း ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသော အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ် ပထမမျိုးဆက်၏ နိုင်ငံရေးသမားအဖြစ်နှင့်ကြုံတွေ့ရသည့် စေ့ဆော်မှုများ၊ စိန်ခေါ်မှုများကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ၎င်းတို့၏အတွေ့အကြုံများကို အသေးစိတ်လေ့လာ ဖော်ပြထား ပါသည်။ ဤသုတေသနလေ့လာမှုမှ ထွက်ပေါ်လာသော အတွေ့ အမြင်များသည် နောက်မျိုးဆက်များအတွက်သာမက နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါ ဝင်မှုပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် ရည်ရွယ်၍ ပံ့ပိုးသည့် အစိုးရ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ လုပ်ငန်းများထိရောက်ရေး အတွက် အသုံးဝင်လိမ့်မည်ဟု သုတေသနအဖွဲ့မှ မျှော်လင့်သည်။

သုတေသနလေ့လာမှု၏ အဓိကတွေ့ရှိချက်များကို အထက်တွင် တင်ပြထားပြီးဖြစ်သော်လည်း လေ့လာမှုအချက်အလက်များ၏ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်နှင့် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး နယ်ပယ်၊ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးများပိုမိုပါဝင်မှုကို အားပေးရန်ရည်ရွယ်သော အနာဂတ်အစီအစဉ်များကိုလည်း သုတေသနအဖွဲ့က တင်ပြလိုသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့ ခက်ခက်ခဲခဲ ရရှိထားသည့် အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံ၍ မျိုးဆက်သစ် လွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်များထံ ပေးလိုသော အတွေ့အမြင်နှင့် အကြံပြုချက်များ ကိုလည်း ထည့်သွင်းထားသည်။

၎င်းတို့၏ အကြံပြုချက်များတွင် တစ်သမတ်တည်း ပါဝင်နေသော အကြောင်းအရာမှာ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုရှိရန်ဖြစ်သည်။ ကြိုတင် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဇွဲသန်ခြင်း၊ သင်ယူရန် အဆင်သင့်ရှိခြင်း၊ အခြား သူများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ယုံကြည်မှုတည် ဆောက်ခြင်း စသည်တို့သည် ပွဲဦးထွက်လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အောင်မြင်မှုသော့ချက် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်မျိုးဆက်တစ်ဆက်မှ နောက် တစ်ဆက် သို့အကြံဉာဏ်ပေးမှုတွင် ထပ်ကာထပ်ကာပါဝင်ပြီး အရေးကြီးသော အချက်မှာ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုရှိရန် တိုက်တွန်းခြင်းပင်ဖြစ် သည်။

"လူတွေက သင့်ကို အမျိုးသမီးတစ်ဦး အဖြစ်သာသာမကပဲ သူတို့ ယုံကြည်နိုင်မယ့်သူအဖြစ် မြင်လာအောင် လုံ့လစိုက် ကြိုးစားပါ။ သင့်အနေနှင့် စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာဖို့လိုသည်။ သင့်မဲဆန္ဒနယ်မှ ပြဿနာများစွာကို ကြားသိရမည်ဖြစ်ပြီး သူတို့အတွက် ပြဿနာ များကို ဖြေရှင်းပေးရလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်ရာ စိတ်ရှည်ရှည်ထားပါ။ သင့် အနေနှင့် မဲဆန္ဒရှင်များ၏ အသံများကို နားထောင်ရန်လိုအပ်ပြီး ၎င်းတို့ကိုဖြေရှင်းပေးရန်လိုသည်။ သို့မှသာ အခြေအနေကို သူတို့ ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်လာမည်။ နည်းစနစ်ပိုင်း အနေ နှင့် ဥပဒေများကို လေ့လာပါ။ အများကြီး လေ့လာဖို့လိုသည်"²

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့အတွက် အကြီး ဆုံးစိန်ခေါ်မှုမှာ အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အမျိုးသား မဲဆန္ဒ ရှင်များမဟုတ်ပဲ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှအမျိုးသမီးများကို ထောက်ခံ ပံ့ပိုးမှုမပြုသော အမျိုးသမီးမဲဆန္ဒရှင်များဖြစ်သည်ဟု ခိုင်ခိုင်မာမာ ယူဆကြသည်။ ဤအချက်သည် သုတေသန၏ အံ့အားသင့်စ ရာကောင်းသော တွေ့ရှိချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းအမြင်သည် အမျိုး သမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ စစ်တမ်း မေးခွန်းဖြေဆိုရာတွင် ရှင်းလင်းစွာ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုကို ဟန့်တားနေသည့် နံပါတ်တစ် အတားအဆီးသည် အမျိုး သမီးမဲဆန္ဒရှင်များထံမှ ပံ့ပိုးမှုမရရှိခြင်းဖြစ်သည်ဟု အမျိုးသမီး ကိုယ်စားလှယ် ၈၂% က ပြောကြားခဲ့ရာ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံများ (၅၈%)၊ အမျိုးသားမဲဆန္ဒရှင်များ (၅၁%) များကြောင့်ဟု ပြော ကြားသူများထက် များစွာပိုမိုများပြားနေသည်။ ယင်းကိစ္စကို အမျိုး သမီးကိုယ်စားလှယ်များက အင်တာဗျူးများ၊ ဖိုရမ်များတွင်များစွာ ဆွေးနွေးခြင်းမရှိပါ။ သို့သော်လည်း မဲဆွယ်စည်းရုံးရန် ခရီးထွက် သောအခါတွင် နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်လှုပ်ရှားခြင်းကို မသင့်လျော်ဟုရှုမြင်သော အခြားအမျိုးသမီးများ၏ အမြင်မတူခြင်း ကို ကြုံတွေ့ရမှုကြောင့် စိတ်မသက်သာဖြစ်ခြင်းကိုအလေး အနက်ထားပြောကြားခဲ့ကြသည်။ ဤကိစ္စသည် အမျိုးသမီး လွှတ်

တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် ထုတ်ဖော်ဝန်ခံရန် အဆင် မပြေသော အမှန်တရားဖြစ်သော်လည်း အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေး တွင်ပါဝင်ရေး၊ အမျိုးသမီးများကို အခွင့်အာဏာများအပ်နှင်းရေး တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် အခြားသုတေသနလေ့လာမှုများတွင် တွေ့ ရှိရသည့်နည်းတူ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရိုးစွဲနေသော လူမှုဆိုင်ရာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ လေ့ထုံးစံများက ကျားမတန်းတူညီမျှရေးနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် အမျိုးသားများကဲ့သို့ပင် အမျိုးသမီးများ တွင်လည်း အမြစ်တွယ်နေကြောင်းကို ထပ်မံထင်ရှားစေခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများကို အခွင့်အာဏာများအပ်နှင်းရေး အစီအစဉ်များ အတွက် မှန်ကန်သည့် မဟာဗျူဟာချမှတ်နိုင်ရန် ယင်းအချက်သည် အရေးကြီးသည်။ ကျားမဆိုင်ရာ ကွာဟမှုသည် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား တွင်သာရှိနေခြင်းမဟုတ်ပဲ၊ အမျိုးသမီး အသိုင်းအဝိုင်းအကြားတွင်ပါ ဗဟုသုတနှင့် အသိအမြင် ကွာခြား ချက်များရှိနေပြီး၊ ကျားမတန်းတူညီမျှရေးနှင့် အမျိုးသမီးများကို အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းရေးအတွက် ဥပဒေပြုမှုများ၊ မူဝါဒများ၊ လက် တွေ့လုပ်ဆောင်မှုများကို ထောက်ခံအားပေးရေးတွင် အဟန့် အတားသဖွယ် ဖြစ်နေသည်။

မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်စိတ်ချမှုသည် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ် စားလှယ်များ၏ စွမ်းဆောင်မှုတွင် အရေးကြီးဆုံး အချက်ဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်စိတ်ချမှုရှိခြင်း သို့မဟုတ် မရှိခြင်းကိစ္စသည် စစ်တမ်းလေ့လာမှု အချက်အလက်များအား ဆန်းစစ်ရာတွင် အဓိကဦးတည်တွေ့ရှိရသော အကြောင်းအရာဖြစ်သည်။ သာဓက အားဖြင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လက်တွေ့ အချက်အလက်များအရ ၎င်းတို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အမျိုးသား ကိုယ်စားလှယ်များကဲ့သို့ပင် ပညာရေးအဆင့် တန်းတူ သို့မဟုတ် ပိုမြင့်ပြီး၊ လွှတ်တော်တွင်လည်း အလားတူတက်ကြွလှုပ်ရှားသည့် တိုင်အောင် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များ လောက် ဗဟုသုတနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုမရှိ၊ တက်ကြွမှုမရှိ၊ ကိုယ့်ကို ကိုယ် ယုံကြည်မှုမရှိဟု သူတို့ကိုယ်သူတို့ လက်ခံယူဆထား ကြခြင်းဖြစ်သည်။ အခြားသူများလောက် မတတ်ဟူသော စံစားမှုသည် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအား ၎င်းတို့၏ အမြင် များနှင့် ဆန်းစစ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ရာတွင် တက်ကြွမှုမရှိ၊ အဆင်မပြေ ဖြစ်စေပြီး၊ အချက်အလက်များက မည်သို့ပင် အခိုင်အမာပြုသနေသည့်တိုင်အောင် ၎င်းတို့လုပ်ဆောင်မှုထက် အခြားသူများက ပိုသိသည်ဟု ယုံကြည်နေတတ်သည်။ နိုင်ငံရေး နယ်ပယ်သို့ အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက်မှုကို ဟန့်တားနေသော အတားအဆီးကို မေးမြန်းသောအခါ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှု မရှိခြင်းသည် ဒုတိယအရေးကြီးဆုံး အတားအဆီးဖြစ်သည်ဟု အမျိုးသမီးလွှတ် တော်ကိုယ်စားလှယ် ၈၀ % က တညီတညွတ် တည်း ထောက်ပြခဲ့ကြသည်။

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက နောက်မျိုးဆက် အတွက် ပေးသောအကြံဉာဏ်အရ ၎င်းတို့သည် မိမိကိုယ်ကို ယုံ

² ကိုယ်စားလှယ် ၄ ဦးမြောက်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

ကြည့်မှုရှိသည်စိတ်၊ အရိုးစွဲနေသော ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမှုဆိုင်ရာ ဓလေ့များကိုကောင်းစွာ နားလည်ကြပြီး ၎င်းတို့၏ တိုးတက်မှုနှင့် အလုပ် အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိနေသည်ကို ကောင်းစွာသိရှိကြောင်း ပြသနေသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီး များပါဝင်မှုကို အားပေးရန်ရည်ရွယ်သော မည်သည့်အစီအစဉ်တွင်မဆို ယင်းကိစ္စ ကို ကောင်းစွာ ထည့်သွင်းစဉ်း စားသင့်သည်။

"ဘယ်သူမှ မွေးကတည်းက တတ်လာကြတာမဟုတ်ပါဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင်ကပြုစုပျိုးထောင်ရင်း၊ လူတွေနဲ့ စကားပြောရင်းနဲ့ကနေ ဗဟုသုတတွေပြည့်ဝလာတာပါ။ စွမ်းဆောင်ရည်တွေမြင့်မားလာခဲ့ကြတာပါ။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် အထင်မသေးပါနဲ့။ သင့်မိသားစုထဲမှာ သင့်ရဲ့စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်ဟာ အပြင်လောကမှာ သင်စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်နဲ့အတူတူပါပဲ။ ယုံကြည်ချက်မြင့်မြင့်မားမားရှိနေဖို့က အရေးအကြီးဆုံးပါ။ သင့်ရဲ့စိတ်က အခရာပါ။ သင်ရဲ့မိသားစု၊ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ နိုင်ငံအတွက် ပိုကောင်းလာဖို့အတွက် အလုပ်လုပ်မယ်လို့ ရည်ရွယ်ထားတယ်ဆိုရင် သင်အောင်မြင်လာပါလိမ့်မယ်။ သင်တစ်ယောက် တည်းမလုပ်နိုင်ရင် အခြားသူများနဲ့ လက်တွဲအလုပ်လုပ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအရာက သင့်ကို အောင်မြင်မှုရအောင် ဆောင် ကြဉ်း ပေးသွားပါလိမ့်မယ်"³

"အလုပ်လုပ်လိုတဲ့ဆန္ဒနဲ့ သံန္နိဋ္ဌာန်ခိုင်မာရမယ်။ သင့်ရဲ့အရည်အချင်းကို မြှင့်တင်မှသာလျှင် သင်အရည်အချင်းတွေ ပြည့်ဝလာလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ယုံကြည်မှုရှိပါ။ ဖိအားတွေအပေါ် ခံနိုင်ရည်ရှိပါ။ နောက်ပြီး လိုအပ်ရင် အနစ်နာခံပါ။ ကိုယ်က ဘာတွေရနိုင်သလဲဆိုတာထက် ဘာတွေပေးနိုင်မလဲဆိုတာ စဉ်းစားပါ။ ဘယ်လိုအောင်မြင်မှုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်မလဲလို့ အမြဲတမ်း စဉ်းစားနေရမှာပါ။ အမြဲတမ်းကိုယ်ကိုကိုယ့် အားပေးပါ။"⁴

"မကြောက်ပါနဲ့။ နိုင်ငံရေးကို ကြောက်လန့်နေဖို့ မလိုပါဘူး။ နိုင်ငံရေးရဲ့ သဘောသဘာဝတွေအကြောင်း လေ့လာပါလို့ ပြောချင်ပါတယ်"⁵

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လွှတ်တော်တွင် ပိုမိုဝင်ဆန့်နိုင်ရန်အတွက် နည်းစနစ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (ဥပဒေရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း)၊ အများပြည်သူကို ဟောပြောခြင်းနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာများတွင် သင်တန်းများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများပိုမိုလိုအပ်သည်။ လွှတ်တော်များမှ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား သုတေသနပြုခြင်း၊ ဥပဒေကြမ်းရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအစရှိသော

³ စစ်တမ်းမေးခွန်း ၄၁ အပေါ် ကိုယ်စားလှယ် ၁၀ ဦးမြောက်၏ ဖြေကြားမှု
⁴ စစ်တမ်းမေးခွန်း ၄၁ အပေါ် ကိုယ်စားလှယ် ၃၉ ဦးမြောက်၏ ဖြေကြားမှု
⁵ ကိုယ်စားလှယ် ၈ ဦးမြောက်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

ကိစ္စရပ်များတွင် နည်းပညာကျွမ်းကျင်မှုအခြေခံသော စွမ်းရည် ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလေ့ကျင့်ပေးခဲ့သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် မဲဆန္ဒနယ် ထိတွေ့ဆက်ဆံရာ၌ နိုင်ငံရေးပါတီများက အဓိကကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။

အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) နှင့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရ မဟုတ်သောနိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ (INGOs) ကလည်း အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် ကျားမပါဝင်ရေး မူဝါဒရေးဆွဲခြင်းအစီအစဉ်များ (gender-inclusive policy development programs) အပေါ် ပိုမိုအာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် တာဝန်နှင့် သက်ဆိုင်သော အဓိကအကြောင်းအရာများတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်နိုင်ရန် အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည့် ဥပဒေကြမ်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်း နည်းစနစ်ပိုင်းများကို အဓိကထားသည့် သင်တန်းများ ပိုမိုလိုအပ်သည်ဟု ခိုင်ခိုင်မာမာယူဆကြသည်။ ထို့အပြင် ဒုတိယအနေနှင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် မဲဆွယ်စည်းရုံးစဉ်နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လူထုနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုတိုးစေရန်နှင့် ပိုမိုထိရောက်မှုရှိစေရန်အတွက် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် လူထုဟောပြောခြင်း ကျွမ်းကျင်မှု စွမ်းရည်များ တိုးတက်စေရန် လိုအပ်သည်ဟုလည်း ခိုင်ခိုင်မာမာ ယူဆကြသည်။

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှု ဖြစ်ရပ် ပုံစံအမျိုးမျိုးကို ရင်ဆိုင်ရသော်လည်း ယင်းကဲ့သို့ အပြုအမူနှင့် ဖြစ်ရပ်များကို ကျားမနှင့်ဆိုင်သောကိစ္စအဖြစ် ဘောင်ခတ်ရန်များသောအားဖြင့်မလိုလားကြပေ။ စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် သုံးပုံတစ်ပုံ (၃၃%) က ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေး သက်တမ်းအတွင်း ကျားမဆိုင်ရာခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်ဟု ပြောကြားခဲ့ကြပြီး အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များကြုံတွေ့ရခြင်းမရှိဟု ၎င်းတို့ယူဆကြသော မလေးမစား ဆက်ဆံမှု၊ မချေမငံပြောဆိုမှု ဖြစ်ရပ်များကို တင်ပြခဲ့ကြရာ အထူးသဖြင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများအပြင် ပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် လွှတ်တော်မှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အမျိုးသားများထံမှဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။ သို့ရာတွင် စစ်တမ်းမေးခွန်းတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံရမှု အတွေ့အကြုံကို ဖော်ပြခြင်းမရှိသည့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များစွာကလည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများတွင် အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များကြီးစိုးသည့် မူဝါဒရေးရာဆွေးနွေးပွဲများ၊ စားသောက်ဆိုင်များနှင့် စားပိုင်းသောက်ပိုင်းများ၊ အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်များ၏ အလွတ်သဘောဆွေးနွေးမှုများတွင် ဘေးဖယ်ထားခံရခြင်း၊ လေ့လာရေးခရီးကဲ့သို့ သင်ယူရေး အခွင့်အလမ်းများတွင် ဘေးဖယ်ခံရခြင်း၊ ပါတီအစည်းအဝေးများနှင့် လွှတ်တော်

ခန်းမများတွင် အပေါ်စီးမှ မောက်မာစွာဆက်ဆံခံရခြင်းစသည်တို့ကို ပြန်လည်ပြောပြခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်နည်းပါးခြင်း၊ အမျိုးသမီးအရေးအတွက် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားခြင်းနှင့် အမျိုးသမီး အသိုင်းအဝိုင်းထံမှ သဘောမတူကြသည်တို့ကို ခံစားရမှုတို့ကြောင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်ရသော စိန်ခေါ်မှုအချို့ကို ကျားမဆိုင်ရာကိစ္စဟု သတ်မှတ်လိုခြင်းမရှိကြပေ။ သို့ဖြစ်ရာ အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအကြားတွင် ၎င်းတို့အလုပ်ကို ကျားမဆိုင်ရာရရှိခြင်းမရှိကြပါ။ တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့်ထိရောက်သောအဖြေသတ်မှတ်ခြင်းတို့အပေါ် အမြင်တူညီမှုအနည်းငယ်သာရှိသည်။

"ဗဟုသုတတွေရရှိ စာများများဖတ်ပါ။ ပြီးတော့ ယုံကြည်မှုအပြည့်နဲ့ အလုပ်လုပ်ပါ။ သက်ဆိုင်ရာပညာရှင်များရဲ့ အကူအညီရအောင် သူတို့ကိုချဉ်းကပ်ပါ။ လွှတ်တော်တွင် သင်လုပ်ဖို့လိုတဲ့ အလုပ်တွေကို ပိုင်နိုင်ကျွမ်းကျင်လာ အောင်ကြိုးစားပါ။"⁶

"ဥပဒေနဲ့ နိုင်ငံရေးအကြောင်းအရာတွေကို သေသေချာချာနားလည်သဘောပေါက်အောင်လုပ်ပါ။ (ဂျာနယ်များများဖတ်ပါ။) အသေးစိတ်အချက်အလက်တွေကို သိသင့်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးပါတီကြီးတွေ ဘယ်လိုအလုပ်လုပ်လည်းဆိုတာ ကြည့်ပါ။"⁷

"သတင်းအချက်အလက်တွေ ဘယ်လိုရှာဖွေရမလဲဆိုတာ သိဖို့လိုအပ်တယ်။ နောက်ထပ်အရေးကြီးတဲ့ အရာတစ်ခုက စကားပြောစွမ်းရည်နဲ့ တခြားလူတွေနဲ့ လက်တွဲအလုပ်လုပ်တတ်တဲ့ အကျင့် ဖြစ်တယ်။ တခြားလူတွေနဲ့အတူတူ ဝင်ခံစား ကြည့်ဖို့လိုအပ်တယ်။ အဲ့ဒါမှ သူတို့ရဲ့ သဘောထားအမြင်တွေကို နားလည်မှာပါ။ ကိုယ့်ကို ကိုယ်တိုးတက်အောင် အမြဲတမ်းကြိုးစားပါ။ စာအုပ်တွေဖတ်ပါ။ အထူးသဖြင့်ဥပဒေတွေကို လေ့လာပါ။ သတင်းအချက်အလက်သစ်များကို သိရှိအောင် လုပ်ထားပါ။"⁸

"အခက်အခဲများကို မျှော်လင့်သင့်တယ်။ ဘတ်ဂျက်၊ စကားပြောစွမ်းရည်နဲ့ ဥပဒေတွေကို ကြိုတင်ပြီး လေ့လာထားဖို့လိုတယ်။ မမောက်မာပါနဲ့။ တသတ်မတ်တည်းရှိပါ။"⁹

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအပါအဝင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအရေးကြီးသော ကူညီပံ့ပိုးမှုပေးရာတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အဓိကဖြစ်သော်လည်း ပါတီများ၏ အထွေထွေကိစ္စရပ်များတွင် ကျားမဆိုင်ရာမူဝါဒများ အားနည်းမှု

⁶ စစ်တမ်းမေးခွန်း ၄၀ အပေါ် ကိုယ်စားလှယ် ၁၀ ဦးမြောက်၏ ဖြေကြားမှု
⁷ စစ်တမ်းမေးခွန်း ၄၀ အပေါ် ကိုယ်စားလှယ် ၁၄ ဦးမြောက်၏ ဖြေကြားမှု
⁸ ကိုယ်စားလှယ် ၂၉ ဦးမြောက်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း
⁹ စစ်တမ်းမေးခွန်း ၄၀ အပေါ် ကိုယ်စားလှယ် ၃၁ ဦးမြောက်၏ ဖြေကြားမှု

သည် ကျားမတန်းတူညီမျှရေးအတွက် ဥပဒေပြုမှုလုပ်ငန်းစဉ် တိုးတက်မှု အလားအလာကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လှုပ်ရှားမှုများကို ကူညီပံ့ပိုးရာတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများက အဓိကဖြစ်သည်ကို သုတေသနလေ့လာမှုက ပြသနေသည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေနှင့် နိုင်ငံရေးလုပ်သက်တလျောက် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးပါတီထံမှသာ အမြဲတမ်းပံ့ပိုးမှုများရရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများသည် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလနှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း ဖိနှိပ်ခံထားရပြီး မကြာသေးမီနှစ်များမှသာ ပွင့်လင်းစွာ လှုပ်ရှားခွင့်ရလာသောကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား ပံ့ပိုးမှုကူညီမှုသည် မဆိုစလောက်သာ ရှိသည်ဖြစ်သော်လည်း အရေးပါသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများ ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာလည်း မကြာသေးသည်ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံရေးပါတီများကကျားမဆိုင်ရာ ရှုထောင့်ကို များသောအားဖြင့်ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုကြသကဲ့သို့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကလည်း သက်ဆိုင်ရာပါတီများ၏ မူဝါဒများကိုသာ လိုက်နာကြရသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ကျားမကိစ္စအပေါ် သိန့်ဌာန်ရှိမှုအပါအဝင် ၎င်းတို့လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရှိမှုသဘောနှင့် ပါတီ၏ မူဝါဒများအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမှုတို့အကြားတွင် တင်းမာမှုရှိနေသည်ကို အထင်အရှားတွေ့ရသည်။ စစ်တမ်းတွင် ဖြေဆိုသော အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် ၉၁% က အမျိုးသမီးများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ်စားပြုရမည်ဟု ခိုင်ခိုင်မာမာ ယူဆထားကြပြီး ၇၀% က ပါတီများ၏ ထောက်ခံမှုမပါပဲ ၎င်းတို့နှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆကြသည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် ၂၉% က ပါတီမူဝါဒအရ ထောက်ခံအားပေးမှုမရှိပါက သီးသန့်ကိစ္စရပ်တစ်ခုခုကို ၎င်းတို့လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိဟု ယူဆကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျားမတန်းတူညီမျှရေး၊ အမျိုးသမီးများကို အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းရေးအတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များကို ပံ့ပိုးပေးမည့် မူဝါဒများကို ကူညီရေးဆွဲပေးရန်၊ ပါတီများတွင် ကျားမမျှတရေးအတွက်ရှိသင့်သည့် လမ်းစဉ်များရှိလာရေးအတွက် နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်ဖို့အထူးလိုအပ်နေသည်။

အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့အချင်းချင်း အကြား ပုံမှန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မရှိပေ။ လွှတ်တော်အတွင်း အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် ပါတီ တူညီ သူများအကြားတွင်သာ အများဆုံးတွေ့ရလေ့ရှိသည်။ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်အများစုသည် ဥပဒေ အတည်ပြုရန်အတွက် ၎င်းတို့ပါတီဝင်အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များနှင့်သာ များသောအားဖြင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ကြသည်။ လွှတ်တော်ကော်မတီ လုပ်ငန်းတာဝန်များကြောင့် အခြားပါတီများမှ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များနှင့်အတူလုပ်ဆောင်ရန် အခွင့်အလမ်းရရှိ

လာသော်လည်း ပါတီကွဲပြားမှုကိုကျော်၍ ကူးလူးဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှု အနည်းငယ်မျှသာရှိသည်။ ယင်းကဲ့သို့အခြေအနေ မျိုးတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များသည် ပါတီကွဲပြားမှုကို ကျော်၍ အခြားအမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပုံမှန်ကူးလူး ဆက်သွယ်ကာ ထိတွေ့ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အလမ်းများကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းသည် ပညာရှင်အဆင့် ကူညီပံ့ပိုးမှုကွန်ရက်များ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ဘုံအကျိုးစီးပွားများ (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့်

ဆိုင်သောကိစ္စများ) ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် အင်အား စုစည်းမှုများကို လွယ်ကူချောမွေ့စေမည်ဖြစ်သည်။

"အမျိုးသမီးများသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သော လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင် သင့်သည်။ ငါတို့လုပ်နိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ဖို့လိုသည်"¹⁰

¹⁰ ကိုယ်စားလှယ် ၁၄ ဦးမြောက်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

The Asia Foundation
Improving Lives, Expanding Opportunities

PHAN TEE EAIN
(CREATIVE HOME)

သုတေသနစာတမ်းအပြည့်အစုံအား အောက်ပါအင်တာနက်စာမျက်နှာတွင် ရယူနိုင်ပါသည် -
<http://www.asiafoundation.org>